

PROJECT CITIZEN

Democrație participativă

Manualul elevului

Versiunea originală:
Project Citizen – student manual
© Center for Civic Education, S.U.A.
www.civiced.org

Versiunea în limba română
Democrație participativă, manualul elevului
© Institutul Intercultural Timișoara 2011
www.intercultural.ro

Institutul Intercultural Timișoara este partenerul din România al Programului internațional de schimburi în domeniul educației civice **CIVITAS**, inițiat și coordonat de Center for Civic Education, S.U.A. Programul CIVITAS include parteneri din peste 50 de țări din Europa, America de Nord, America de Sud, Africa și Asia. În cadrul Programului CIVITAS, România face parte dintr-un parteneriat ce include organizații din Florida, Texas, Mississippi și Ungaria, coordonat de Florida Law-Related Education Association.

Aceasta este cea de-a doua ediție a manualului în limba română, prima ediție fiind publicată de Institutul Intercultural Timișoara în 2003. Versiunea în limba română reprezintă o adaptare la contextul românesc a versiunii originale, nu o simplă traducere. Prezentul manual a fost elaborat de Călin RUS și Oana NEȘTIAN, Institutul Intercultural Timișoara. Realizarea acestei versiuni a manualului a avut la bază experiența utilizării metodei în sute de școli din România în ultimii ani, precum și sugestiile primite de la mai multe cadre didactice, formatori și inspectori, cărora le mulțumim. Dintre aceștia, îi menționăm pe: Eugen STOICA, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Darius BOROVIĆ, Timișoara, Adriana CORNEA, Oradea, Călin DIACONESCU, Timișoara, Marinela GULEI, Iași, Ileana IEPURE, Cluj-Napoca, Edita NAGY, Târgu-Mureș, Silvia POPESCU și Simona LUCA, București.

Conținutul manualului poate fi preluat gratuit în format electronic de la www.intercultural.ro
Acest manual a fost tipărit cu sprijinul Ambasadei S.U.A. la București

Aplicarea metodei Project Citizen se face în baza Protocolului de colaborare nr. 40506/27.10.2004 semnat între **Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Intercultural Timișoara**. Conform acestui Protocol de colaborare, Ministerul recomandă Project Citizen drept posibilă metodologie ce poate fi inclusă în cadrul strategiilor didactice utilizate la disciplina Cultură civică la clasa a VII-a. Textul complet al Protocolului de colaborare, precum și prezentări succinte ale proiectelor realizate în anii anteriori de clase din diferite zone ale țării, sunt disponibile la www.intercultural.ro/citizen. Și proiectul clasei voastre poate fi inclus pe acest site. Pentru aceasta, respectați instrucțiunile profesorului și pe cele din prezentul manual.

Cuprins

Introducere	4
Politicile publice	5
Fișa de analiză a problemei.....	6
Pasul I. Identificarea problemelor comunității ce necesită politici publice	7
Relația dintre problemele comunității și politicile publice	7
Pasul II. Selectarea unei probleme pentru a fi studiată de clasa voastră	9
Stabilirea procedurii de selectare a problemei clasei	9
Pasul III. Adunarea informațiilor privitoare la problema clasei	10
Exemple de surse de informare	10
Cercetarea problemei în comunitate	12
Formularul pentru înregistrarea informațiilor	13
Pasul IV. Dezvoltarea unui portofoliu al clasei	14
Criteriile de evaluare a portofoliului	14
Lista de control a calității unui portofoliu	15
Instrucțiuni pentru realizarea portofoliului	15
Partea I a portofoliului	16
Partea a III-a a portofoliului	18
Partea a IV-a a portofoliului	20
Pasul V. Prezentarea portofoliului	22
Pasul VI. Reflecții asupra experienței	25
Instituțiile din România și rolul lor în elaborarea politicilor publice	26
Legi importante pentru proiectul vostru	26

Introducere

Acest manual este diferit de cele cu care sunteți obișnuiți. În general conținutul manualelor este structurat în jurul unor **informații** ce trebuie cunoscute la o anumită disciplină. Manualul de față este în primul rând un **ghid** care vă va ajuta pe parcursul unui **proces** în care voi veți avea rolul principal și care vă va conduce spre **înțelegerea modului în care funcționează instituțiile publice, a procedurilor prin care se iau deciziile și a rolului pe care îl au cetățenii într-o societate democratică.**

Astfel, urmând indicațiile profesorului și pe cele descrise în secțiunile acestui manual, veți putea alege și analiza, pe parcursul a mai multe săptămâni, **o problemă care afectează direct comunitatea în care trăiți** și veți comunica autorităților publice responsabile de problema respectivă o propunere de **soluționare a acestei probleme.**

Pentru aceasta, vor fi parcurse de către întreaga clasă următoarele etape:

1. realizarea unei liste cu principalele probleme ce afectează comunitatea locală;
2. selectarea problemei ce urmează a fi studiată în detaliu de clasa voastră;
3. culegerea de informații privind problema studiată;
4. elaborarea unui portofoliu, pe baza unei structuri predefinite
5. prezentarea acestui portofoliu în cadrul unei întruniri publice la nivel de școală, organizată de clasa voastră și eventual în cadrul unor acțiuni comune cu clase din alte școli care utilizează această metodă;
6. reflectarea asupra a ceea ce ați învățat pe parcursul întregului proces.

1. Identificarea problemelor comunității

2. Selectarea problemei ce va fi studiată

3. Culegerea de informații

4. Elaborarea portofoliului

5. Prezentare publică

6. Reflectare: ce am învățat?

Activitățile presupun, între altele:

- interacțiunea directă cu autoritățile publice, cu membri ai comunității locale, cu reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale sau ai mass-media;
- colaborarea între elevi (clasa nu va putea finaliza procesul dacă unii elevi nu își îndeplinesc sarcinile pe care și le asumă) și luarea unor decizii în mod democratic.

Pentru realizarea activităților puteți cere oricând sprijinul profesorului sau al altor adulți care v-ar putea ajuta. Rețineți însă că **voi** sunteți cei care trebuie să realizați portofoliul clasei și voi sunteți cei care trebuie să luați deciziile privind problema ce va fi studiată și soluția pe care o propuneți.

Vă dorim succes!

Politicile publice

Putem diferenția în societate trei tipuri de acțiuni:

- acțiuni ce țin de sfera privată;
- acțiuni ce țin de sfera societății civile;
- acțiuni ale autorităților publice.

În **sfera privată**, persoanele cu anumite interese și preocupări se asociază pentru a-și urmări interesele de grup, respectând legea, nedorind intervenții nejustificate ale autorităților în activitatea lor. Exemple: clubul de șah; asociația de locatari; acționarii unei firme private; grupurile religioase.

Societatea civilă presupune asocierea din proprie inițiativă a unor cetățeni pentru a-și proteja și promova interesele comune, pe cele ale anumitor grupuri din societate, sau anumite principii și idei. Acțiunile la nivelul societății civile pot fi inițiate de indivizi sau de structuri asociative. Aceste structuri asociative ale societății civile iau cel mai frecvent forma unor „organizații neguvernamentale” (ONG). Ele pot contribui la monitorizarea și influențarea acțiunilor autorităților publice dar pot și sprijini autoritățile în îmbunătățirea situației comunității locale.

Autoritățile publice includ instituțiile publice de orice nivel (locale, județene, naționale, sau europene) din toate cele trei domenii (legislativ, executiv, justiție). Acestea elaborează și implementează **politicile publice**. Într-o societate democratică **politicile publice** includ tot ceea ce este legat de **modul în care instituțiile publice gestionează problemele de diferite tipuri ale societății**.

Societatea civilă are un rol deosebit de important într-o societate democratică. Pentru numeroase probleme sociale pot exista soluții bazate pe intervenția societății civile. Noi ne vom focaliza însă aici exclusiv pe soluționarea problemelor comunității prin **politici publice** și vom face referire la **structurile societății civile, în primul rând prin prisma rolului acestora în monitorizarea și influențarea politicilor publice**.

În baza principiilor democratice, cetățenii au posibilitatea și datoria civică de a se implica activ, nu doar în alegerea unor reprezentanți în structurile de luare a deciziilor din autoritățile publice, ci și în dezbaterile problemelor ce le afectează viața cotidiană și în influențarea autorităților în vederea elaborării de politici publice care să corespundă nevoilor și intereselor lor. Este evident că autoritățile publice nu pot răspunde favorabil tuturor solicitărilor, dar au datoria de a consulta cetățenii, de a analiza propunerile pe care aceștia le fac și de a argumenta în mod clar și transparent deciziile luate.

În România, *Legea privind transparența decizională în administrația publică* obligă autoritățile administrației publice centrale și locale să informeze cetățenii înaintea supunerii spre aprobare a unui act normativ și să permită acestora, individual sau prin intermediul unor ONG, să formuleze propuneri care vor fi introduse în dezbaterile ce precede adoptarea documentelor respective de către autoritățile responsabile.

Exerciții:

1. Pe grupuri (4-5 elevi), dați exemple de acțiuni din sfera privată, acțiuni ale societății civile și acțiuni ale autorităților publice. Discutați exemplele și selectați 3 din fiecare categorie pe care le veți prezenta întregii clase. Menționați numele ONG-urilor și ale instituțiilor respective.
2. Analizați textul *Legii privind transparența decizională în administrația publică* și identificați modalitățile prin care cetățenii pot participa la elaborarea politicilor publice.

Temă:

Urmăriți știrile locale (ziare, radio, tv, internet), întrebați părinți, rude, alți adulți din comunitate, pentru a identifica ce probleme consideră cetățenii că trebuie rezolvate de autorități în comunitatea voastră. Pentru fiecare problemă semnalată, introduceți informațiile obținute în formularul de pe pagina următoare. Puteți realiza această sarcină singuri, sau împreună cu alți 2-3 colegi.

Fișa de analiză a problemei

Problema _____

1. De ce este problema importantă pentru comunitate?

---

2. Ce instituție publică este responsabilă pentru rezolvarea acestei probleme?

---

3. Cum gestionează în prezent autoritățile publice responsabile problema (sau acest tip de probleme)?

Dacă există o politică referitoare la această temă:

▪ Care sunt avantajele și dezavantajele ei?

▪ Cum ar putea fi îmbunătățită această politică?

▪ Ar trebui schimbată această politică? De ce?

▪ Ce conflicte există în comunitate (dacă există) referitor această politică?

---

4. De unde se pot obține mai multe detalii și informații despre această problemă și despre poziția luată de diferite instituții, persoane sau grupuri?

Formular completat de: _____ Data: _____

Pasul I. Identificarea problemelor comunității ce necesită politici publice

Scopul Pasului I

Scopul acestui pas este cunoașterea problemelor comunității în care trăiți. În cadrul acestei lecții va fi obținută o listă cu probleme ale comunității ce necesită elaborarea și implementarea de politici publice. Pe baza acestei liste va fi aleasă problema pe care o va studia clasa voastră. Pentru aceasta, clasa va stabili și procedura pe baza căreia va fi selectată problema clasei.

Comunitatea locală în care trăiți poate fi confruntată cu probleme de diferite tipuri. Unele probleme țin de sfera privată sau de cea a societății civile. Altele însă, pot fi rezolvate prin **adoptarea sau modificarea unor politici publice**.

Pentru unele probleme **nu există** politici publice (deoarece problema nu s-a manifestat în trecut sau nu a fost considerată importantă), în timp ce în alte cazuri există o politică publică, dar aceasta **nu este aplicată** corespunzător sau s-a dovedit **ineficace** în soluționarea problemei.

Pentru unele domenii sau tipuri de probleme, politicile publice sunt adoptate la nivel european sau național, în timp ce pentru altele deciziile sunt luate la nivel local sau județean.

Unele probleme afectează un număr mare de cetățeni sau întreaga comunitate, în timp ce altele au legătură cu un grup restrâns de membri ai comunității. Desigur, unele probleme afectează direct elevii din școala voastră dar, deși acestea vă sunt cele mai accesibile și pot corespunde bine criteriilor de mai jos, să nu uităm că există și alte probleme importante ale comunității.

Iată câteva categorii de probleme ale comunităților ce se află în general în atribuțiile autorităților publice locale și județene:

- probleme privind respectarea drepturilor unor categorii de cetățeni;
- probleme legate de nevoile specifice ale unor grupuri defavorizate;
- probleme de mediu, poluare, curățenie;
- probleme de trafic și infrastructură;
- probleme privind siguranța publică și combaterea infracționalității;
- probleme legate de alocare eficientă și echitabilă a resurselor publice;
- probleme de urbanism și amenajarea teritoriului;
- probleme privind funcționarea serviciilor publice și accesul cetățenilor la acestea.

În unele cazuri elaborarea de acte normative pentru soluționarea problemei este relativ simplă și corespunde capacităților administrative și financiare existente, în timp ce unele probleme sunt foarte dificil de soluționat, necesitând resurse financiare ce depășesc capacitățile existente și implică uneori colaborarea între instituții locale, naționale și europene.

Clasa voastră va avea sarcina să aleagă o problemă a comunității locale pentru care să propună ca soluție o politică publică.

Această problemă trebuie să îndeplinească mai multe criterii:

- să fie o problemă considerată **importantă** de cetățenii din localitatea voastră și care să presupună adoptarea sau modificarea unei **politici publice**;
- **autoritățile publice** responsabile de adoptarea de acte normative în domeniul respectiv să fie **accesibile** clasei voastre (de exemplu, să fie în atribuțiile Consiliului Local sau ale Consiliului Județean, dar, în cazuri speciale, elevii din București pot aborda și probleme ce țin de competența Parlamentului sau a Guvernului);
- să permită formularea unei propuneri de soluționare printr-o **politică publică realizabilă**, adaptată situației locale.

Discuție la nivelul întregii clase

Scrieți pe tablă sau afișați toate problemele pentru care a fost completată **Fișa de analiză a problemei**, de pe pagina anterioară. Puteți adăuga eventual și alte probleme, chiar dacă nu au fost obținute toate informațiile despre acestea.

Analizați lista, începând cu identificarea problemelor asemănătoare sau identice. Dacă este posibil, grupați problemele foarte asemănătoare.

Pe grupuri de 3-4 elevi, analizați fișe ale problemelor propuse de alți colegi, răspunzând pentru fiecare la următoarele întrebări:

1. Este problema legată de atribuțiile unei autorități publice (este o problemă de politică publică)? Dacă da, care este autoritatea publică responsabilă cu adoptarea de acte normative în domeniul asociat problemei (Parlament, Guvern/Minister/Agenție guvernamentală, Consiliu Județean, Consiliu Local)?
2. Cât de accesibilă este clasei voastre autoritatea publică responsabilă cu adoptarea de acte normative în domeniul vizat?
3. Este problema considerată importantă? Dacă da, cine este afectat de problemă?
4. Este realistă formularea în viitorul apropiat a unei politici publice care să soluționeze problema?
5. Este posibilă obținerea de către clasa voastră de informații privind problema respectivă în vederea formulării unei propuneri de politică publică bine argumentate?

La unele dintre aceste întrebări puteți avea opinii diferite. Ceea ce este important este ca în prima fază să **eliminați problemele** pentru care ați dat, de comun acord **cel puțin un răspuns negativ la întrebările de mai sus**.

La unele întrebări este posibil să nu aveți suficiente date pentru a formula un răspuns. Faceți o listă cu **informațiile care lipsesc**, identificați de unde ar putea fi acestea obținute și desemnați pentru fiecare unul sau mai mulți elevi care să le găsească până la ora următoare.

Veți obține astfel o **listă cu probleme** și o **listă cu sarcini** pentru culegerea de informații suplimentare. Dacă veți considera că nu aveți suficiente probleme rămase în listă după eliminarea celor care nu corespund criteriilor de mai sus, puteți relua procesul, completând fișa și pentru alte probleme.

Pasul II. Selectarea unei probleme pentru a fi studiată de clasa voastră

Scopul Pasului II

Doar o singură problemă va fi studiată în detaliu pentru a-i fi propusă ca soluție o politică publică. Alegerea acestei probleme se va face în mod democratic, iar pentru aceasta este necesară stabilirea unei proceduri clare și acceptate de toți elevii.

Stabilirea procedurii de selectare a problemei clasei

În această etapă, clasa voastră va alege o problemă ce va fi studiată în detaliu și pentru soluționarea căreia veți formula o propunere de politică publică. Pentru alegerea acestei probleme este important să vă puneți de acord asupra procedurii pe care o veți utiliza.

Cum veți decide ce problemă să studiați? Iată câteva exemple de proceduri de selecție:

Vot deschis sau secret și selectarea problemei care are numărul cel mai mare de voturi

Dacă mai multe probleme obțin la egalitate numărul cel mai mare de voturi, se votează din nou și se alege dintre acestea cea cu numărul cel mai mare de voturi. Dacă egalitatea se menține, votul se repetă până când una dintre probleme se detașează;

Vot deschis sau secret în două tururi: indiferent de scorul obținut, problemele situate pe primele două locuri (sau mai multe, dacă sunt la egalitate), intră în turul doi, când se votează doar dintre acestea;

Votul pe grupuri

Se formează trei grupuri egale de elevi, fiecare primind o treime din lista de probleme. Fiecare grup selectează, prin consens sau prin vot, o problemă care intră în turul doi. Fiecare elev poate vota în turul doi una din problemele selectate de colegii din celelalte grupuri. Problema cu cel mai mare număr de voturi totale fiind cea selectată; un tur suplimentar poate fi necesar în caz de egalitate.

Propuneți eventual alte proceduri de selectare a problemei care vi se par potrivite.

Procesul de vot poate fi precedat de:

- studiarea de către toți elevii a fișelor problemelor rămase în listă;
- susținerea, printr-o scurtă prezentare, a argumentelor în favoarea fiecărei probleme de către un elev sau grup de elevi;
- organizarea unei dezbateri între susținătorii problemelor situate pe primele locuri;
- invitarea unor adulți, eventual specialiști, jurnaliști sau membri ai unor ONG, care să răspundă la întrebări ale elevilor;
- o mini-campanie la nivelul clasei în săptămâna anterioară votului, etc.

Discutați avantajele și dezavantajele fiecărei proceduri de selecție. Puteți face o paralelă cu sistemul de vot utilizat pentru desemnarea reprezentanților în Consiliul Elevilor sau pentru alegerile locale sau parlamentare.

Selectați procedura care va fi utilizată de clasă pentru selectarea problemei ce urmează a fi studiată. Este important ca procedura să fie clară pentru toți elevii înainte de aplicarea ei.

În cazul în care clasa consideră că are nu are informații suficiente pentru a lua o decizie, reveniți la pasul anterior. Dacă veți considera că sunteți pregătiți să alegeți, pot fi inițiate procedurile stabilite.

Alegeți o problemă pe care voi și comunitatea voastră să o considerați importantă. Fiți siguri că puteți aduna destule informații privitoare la acea problemă pentru a putea realiza un portofoliu bun și a formula o propunere de politică publică bine fundamentată și realistă.

Este esențial ca decizia să vă aparțină (nu să fie impusă sau sugerată de profesori, director, etc.) și în final să fie asumată de întreaga clasă, indiferent de problema susținută anterior.

Pasul III. Adunarea informațiilor privitoare la problema clasei

Scopul Pasului III

Acum, după ce clasa a ales, de comun acord, o problemă, trebuie să decideți de unde veți aduna informațiile. Veți vedea că unele surse pot fi mai eficiente decât altele. Spre exemplu, dacă ați ales o problemă legată de mediu, veți găsi anumite persoane sau grupuri care vă pot oferi mai multe informații decât alții din comunitatea voastră.

Identificarea surselor de informare

Stabiliți o listă cu principalele surse de informații privind problema studiată și identificați modalitățile prin care puteți avea acces la acestea. Mai jos găsiți câteva sugestii. Citiți și apoi discutați lista și recomandările privind contactarea diferitelor surse. Decideți pe care dintre surse le veți contacta. Apoi împărțiți-vă în grupuri de cercetare.

Fiecare grup de cercetare va aduna informații de la una din sursele de pe listă. Pentru adunarea acestor informații folosiți **Formularul pentru înregistrarea informațiilor**, pe care îl găsiți la sfârșitul acestui capitol.

Voluntarii adulți pot ajuta echipa voastră în strângerea informațiilor, dar ei nu trebuie să lucreze în locul vostru. Păstrați toate informațiile pe care le adunați pentru a le utiliza la elaborarea portofoliului clasei. Puteți invita în clasă, cu acordul cadrului didactic, persoane care vă pot împărtăși ceea ce știu ei despre problema pe care o studiați.

Exemple de surse de informare

1. **Biblioteci** – Bibliotecile publice, bibliotecile școlilor, universităților din comunitatea voastră dețin cărți, ziare și alte publicații cu informații referitoare la problema pe care o cercetați. Bibliotecarii sunt acolo pentru a vă ajuta în găsirea informației de care aveți nevoie. Puteți fotocopiază sau scana informația pe care doriți să o utilizați în portofoliu.
2. **Sedii ale ziarelor** – Puteți contacta birourile publicațiilor din localitate sau din județ. Jurnaliștii culeg informații referitoare la problemele din comunitățile lor precum și la măsurile pe care le iau autoritățile în vederea soluționării lor. Jurnaliștii pot să ofere clasei extrase din ziare referitoare la problema pe care o studiați. De asemenea, ei vă pot oferi și fotografii. Majoritatea ziarelor au acum și ediții online care pot fi consultate.
3. **Profesori și experți** – Profesorii din școlile locale sau din universități pot fi experți în problema pe care o studiați. Puteți contacta instituțiile specializate în domeniul care vă interesează pentru a afla cum puteți localiza anumiți experți care v-ar putea ajuta.

4. **Avocați, judecători, juriști** – Specialiștii în domeniul juridic sunt surse excelente de informare despre multe din problemele din comunitate. Întrebați directorul școlii voastre dacă aveți colegi ai căror părinți lucrează în domeniul juridic. Folosiți internetul pentru a găsi eventuale asociații de profil sau Baroul cel mai apropiat de voi.
5. **Organizații și grupuri de interes** – Există în multe localități organizații neguvernamentale ce activează în domeniul vizat de problema pe care o studiați sau grupuri de interes care se preocupă de problemă sau de altele asemănătoare. E posibil să fi aflat deja despre unele dintre acestea în faza în care ați identificat problemele comunității. Profesorul sau un voluntar vă poate ajuta să-i contactați telefonic sau să le scrieți pentru a le cere informații. În multe localități există de asemenea Birouri de informare și consiliere pentru cetățeni, care vă pot furniza informațiile dorite sau vă pot îndruma spre cei care vi le pot oferi.
6. **Birouri parlamentare** – Reprezentanții aleși în Parlamentul României, deputați sau senatori, respectiv reprezentanții în Parlamentul European, cunosc în general problemele cu care se confruntă comunitățile din zona pe care o reprezintă și sprijină autoritățile locale pentru soluționarea lor. Reprezentantul zonal în Camera Deputaților și în Senat are un birou în comunitatea voastră sau în apropiere. Puteți găsi adresa și numărul de telefon prin internet. Fiecare birou are una sau mai multe persoane care se ocupă de relațiile cu publicul și care trebuie să vă ofere informațiile solicitate vouă, ca și oricăror altor cetățeni interesați.
7. **Instituții ale administrației publice** – Instituțiile responsabile pentru elaborarea sau implementarea de politici publice în domeniul corespunzător problemei studiate ar putea deja avea în vedere această problemă sau ar putea avea experiențe anterioare similare. Birourile de informații ale acestor instituții vă pot oferi amănunte despre problema care vă interesează, precum și despre ceea ce fac autoritățile pentru a o soluționa. De exemplu, la Primărie e posibil să existe un departament pentru domeniul în care se situează problema voastră. Contactați telefonic sau în scris aceste instituții. Dacă vă adresați în scris, conform *Legii accesului la informațiile de interes public*, instituțiile sunt obligate să vă dea un răspuns în termen de maxim 30 de zile. Dacă considerați utilă o discuție directă cu reprezentanții acestor instituții va fi necesar să vă programați în audiență la secretariat.
8. **Internetul** – Multe informații utile pot fi găsite cu ajutorul internetului. Prin internet puteți avea acces atât la știrile instituțiilor de mass-media (ziare, posturi de radio sau TV), la numeroase publicații, la texte de lege și alte documente de politici publice, la dezbateri realizate în comunitatea voastră pe tema vizată sau la dezbateri din alte comunități confruntate cu probleme similare. Tot pe internet găsiți, pe lângă adresele și datele de contact ale instituțiilor și organizațiilor care vă interesează, site-uri specializate unde puteți adresa întrebări unor specialiști.

Recomandări pentru obținerea și documentarea informației

Majoritatea persoanelor de la care se pot obține informații, sunt foarte ocupate. Este important să urmați sugestiile de mai jos, pentru a evita să le deranjați cu prea multe întrebări și pentru a obține ceea ce vă doriți.

1. **Vizitați bibliotecile și centrele de informare și documentare.** Puteți vizita biblioteci sau alte structuri ce dețin informații utile, singuri sau în grupuri mici. În general puteți consulta pe internet programul acestora și eventualele condiții de înscriere.
2. **Stabiliți contacte prin telefon.** O singură persoană ar trebui să primească sarcina de a suna în diferite locuri pentru a obține informații. Ea poate fi ajutată de colegi în găsirea numerelor de telefon și în stabilirea legăturii, respectiv la înregistrarea informației primite la telefon. Prin telefon se pot stabili discuții directe sau se pot obține direct informații.

3. **Stabiliți întâlniri în vederea unui interviu.** Interviul trebuie planificat telefonic sau prin email, în funcție de disponibilitatea celui sau celei cu care doriți să vă întâlniți. Dacă persoana respectivă conduce o instituție publică, puteți solicita o programare în audiență. Orice instituție publică are obligația de a avea un program de audiențe (momente în care cetățenii pot discuta direct cu persoanele din conducerea instituției). Un grup mic poate face interviul. Dacă doriți ca întreaga clasă sau mai mulți elevi să asiste (spre exemplu atunci când întâlnirea este cu un ales local, un membru al Parlamentului, sau un expert important), asigurați-vă că discuția are loc într-o sală cu un număr adecvat de locuri și că aveți acordul persoanei respective.
4. **Scrieți și cereți informații.** Solicitarea de informații în scris este una dintre metodele cele mai eficiente. Instituțiile publice au obligația de a răspunde în termen de 30 de zile. Formulați întrebări precise și nu uitați să menționați datele de contact unde să fie comunicat răspunsul. Este util să oferiți posibilitatea comunicării de documente în format electronic, indicând și o adresă de email. Puteți trimite un plic cu adresa voastră și un timbru, ceea ce, în unele situații poate contribui la creșterea șanselor de primire a unui răspuns.

Cercetarea problemei în comunitate

Fiecare grup de cercetare va începe prin a identifica numele persoanelor cheie, datele de contact, programul de lucru al instituțiilor vizate și posibilitățile de contactare a diferitelor surse.

După ce ați identificat aceste date urmează să luați legătura cu sursele identificate, fie telefonic, fie în scris (scrisoare sau email). Folosiți următoarele instrucțiuni pentru o convorbire telefonică reușită, prin care să obțineți informații utile sau să stabiliți o întâlnire pentru o discuție directă.

Convorbirea telefonică

Numele meu este (spune numele tău). Sunt elev(ă) în clasa (clasa în care ești) având ca profesor pe (numele profesorului).

Studiem problemele locale, cum sunt ele privite și soluționate de autorități, precum și modalitățile în care cetățenii pot participa în cadrul acestui proces.

Problema pe care clasa mea o studiază este (scurtă descriere a problemei).

Eu fac parte dintr-o echipă responsabilă cu adunarea de informații despre această problemă.

Aș putea să vă pun câteva întrebări acum sau aș putea suna în altă zi, când este mai bine pentru dumneavoastră?

Puteți să-mi recomandați o altă persoană pe care aș putea să o sun?

Aveți cumva vreo informație scrisă despre problema menționată pe care ați putea să ne-o trimiteți? (Dacă vorbești la telefon și răspunsul este da, fi pregătit să dai adresa de email sau adresa poștală a școlii).

Formularul pentru înregistrarea informațiilor

Locul de unde a fost obținută informația _____

Problema studiată _____

Titlul, autorul și data publicării (pentru cărți sau articole) / Numele și funcția sau rolul în comunitate (pentru persoane) _____

Selectați informații din conținutul publicației sau al scrisorii primite, care vă ajută să răspundeți la cât mai multe din întrebările care urmează, sau adresați aceste întrebări persoanei intervievate.

a. Cât de importantă este problema aceasta în comunitate?

_____
_____

b. Cât de răspândită este această problemă în județ, în țară, sau în alte țări?

_____
_____

c. Selectați afirmația care corespunde cel mai bine problemei analizate?

1. Nu există acte normative care să se refere la această problemă _____
2. Reglementările privitoare la această problemă nu sunt adecvate _____
3. Reglementările sunt adecvate dar nu sunt aplicate corespunzător _____

d. Care autoritate publică sau ce instituții (dacă există) se ocupă de această problemă? Ce măsuri se iau pentru a rezolva problema? _____

_____
_____

e. Ce dezacorduri există în comunitate cu privire la politicile existente sau la modurile în care se ocupă oficialitățile de această problemă? _____

_____
_____

f. Care sunt organizațiile, grupurile, sau personalitățile care și-au exprimat părerea despre această problemă? _____

_____
_____

▪ Care este motivația interesului lor față de această problemă? _____

_____
_____

▪ Ce poziție au adoptat? _____

_____
_____

▪ Care sunt avantajele și dezavantajele poziției adoptate de ei? _____

_____
_____

▪ Cum încearcă acestea să influențeze autoritățile să adopte poziția lor privind această problemă? _____

_____
_____

g. Cum am putea afla, eu și colegii mei, mai multe informații despre poziția lor? _____

_____
_____

Formular completat de: _____ Data: _____

Pasul IV. Dezvoltarea unui portofoliu al clasei

Scopul Pasului IV

Pe baza informațiilor adunate în pasul anterior puteți acum începe realizarea portofoliului clasei. Clasa va fi împărțită în 4 grupuri. Fiecare grup va fi responsabil pentru o parte din portofoliu. Portofoliul va conține cele mai relevante dintre informațiile și documentele obținute în timpul investigației. Poate conține, de asemenea, texte redactate de voi pe baza informațiilor obținute, desene, fotografii, hărți, grafice, etc

Un portofoliu format din două secțiuni

Munca celor 4 grupuri va fi reunită într-un portofoliu al clasei. Acesta va avea 2 secțiuni, o secțiune de expunere (panouri) și o secțiune de documentare (dosar).

1. Secțiunea de expunere

Pentru această parte, fiecare din cele 4 grupuri va avea un spațiu separat. Se vor folosi 4 panouri mari de carton, legate între ele cu bandă adezivă. Materialele ce urmează a fi expuse vor ilustra concluziile cercetării și pot cuprinde declarații, extrase din presă, hărți, grafice, fotografii, desene, etc., precum și lista cu cele mai importante surse de informare. Această parte a portofoliului poate fi realizată și în format electronic.

2. Secțiunea de documentare

Fiecare din cele 4 grupuri va alege din materialele adunate, pe acelea care ilustrează și susțin cel mai bine mesajul pe care doresc să îl comunice. Materialele care vor fi incluse în partea de documentare vor reprezenta mostre din cele mai importante și semnificative cercetări. Nu toate informațiile trebuie incluse. Materialul documentar va fi adunat într-un dosar/biblioraft. Folosiți diferite culori pentru a separa cele 4 părți. Realizați câte un cuprins pentru fiecare din cele 4 părți.

Sarcinile grupului pentru realizarea portofoliului

Fiecare grup va alege din materialele adunate de către **toate echipele**, pe acelea care îl vor ajuta să îndeplinească sarcinile descrise mai jos.

Grupul I. Explicarea problemei. Grupul este responsabil pentru explicarea problemei alese de către clasă spre studiu. Grupul va descrie cum se manifestă problema, va explica de ce aceasta este importantă și va argumenta de ce autoritățile publice ar trebui să se ocupe de ea.

Grupul II. Evaluarea politicilor alternative sugerate pentru rezolvarea problemei. Grupul este responsabil pentru prezentarea și analiza mai multor soluții ce ar putea să rezolve problema.

Grupul III. Dezvoltarea unei politici publice pe care clasa o va susține. Grupul este responsabil pentru dezvoltarea și justificarea unei propuneri de politică publică pe care majoritatea clasei s-a pus de acord să o susțină.

Grupul IV. Dezvoltarea unui plan de acțiune pentru a influența autoritățile să adopte politica publică propusă de clasă. Grupul este responsabil pentru dezvoltarea unui plan prin aplicarea căruia cetățenii pot determina adoptarea ideile propuse de clasă.

Criteriile de evaluare a portofoliului

Utilizați **lista pentru controlul calității portofoliului**, de la pagina următoare, care vă va ajuta să realizați un portofoliu de bună calitate. Folosiți-o ca ghid pentru realizarea și evaluarea portofoliului. Luați în considerare și efectul de ansamblu al portofoliului. Veți dori ca portofoliul vostru să prezinte soluții creative și originale. Fiți atenți la selectarea informațiilor pe care le veți prezenta.

Lista de control a calității unui portofoliu

Criteria pentru fiecare secțiune a portofoliului

Elementele componente	Cuprinde toate cele 4 secțiuni, fiecare cu tematica prevăzută?
Claritatea	Portofoliul este bine organizat? Este bine scris, clar, corect din punct de vedere gramatical și cu o exprimare corectă? Punctele cele mai importante și argumentele sunt ușor de înțeles?
Informația	Informațiile sunt exacte? Acoperă informația fapte și concepte importante? Informația inclusă este importantă pentru înțelegerea subiectului?
Argumentele	Ați folosit exemple pentru a explica sau a vă susține punctele de vedere? Ați dat explicații corespunzătoare?
Limbajul	Cuvintele de specialitate sunt explicate (pentru a putea fi înțelese de nespecialiști)? Ați acordat atenție evitării reproducerii unor stereotipuri și reflectării unor prejudecăți despre anumite grupuri?
Elementele grafice (fotografii, desene, diagrame, grafice, diagrame, etc.)	Elementele grafice sunt în legătură cu restul conținutului secțiunii? Elementele grafice oferă informații? Are fiecare element grafic o legendă sau un titlu? Elementele grafice îi ajută pe ceilalți să înțeleagă mai bine expunerea portofoliului?
Documentarea	Ați înregistrat informațiile principale ale portofoliului? Ați folosit surse sigure și variate? Dacă ați citat sau parafrazat vreo sursă de informare, ați fost de fiecare dată siguri că informațiile sunt adevărate 100%? Documentarea se leagă clar de expunere? Ați selectat doar cele mai bune și mai importante surse de informare?
Constituționalitatea	Ați verificat constituționalitatea politicii publice propuse și respectarea principiilor fundamentale ale drepturilor omului?

Criteria pentru întregul portofoliu

Este portofoliul convingător?	Evidențiază portofoliul clasei faptul că problema aleasă este cu adevărat importantă? Ideile prezentate fac referire direct la problemă? Politica publică propusă este bine argumentată și realistă? Portofoliul explică modul cum ați putea câștiga sprijin pentru a vă atinge scopurile (a determina implementarea politicii publice propuse)?
Este portofoliul coerent și cu informații bine coordonate?	Se leagă fiecare parte a expunerii cu cealaltă, fără repetarea informației? Secțiunea de documentare sprijină secțiunea de expunere a portofoliului?
Este portofoliul ușor de înțeles?	Pentru cineva care îl citește fără a ști despre ce este vorba, este mesajul principal al portofoliului ușor de identificat și de înțeles?

Instrucțiuni pentru realizarea portofoliului

Următoarele instrucțiuni explică în detaliu sarcinile fiecărui grup. Chiar dacă fiecare grup are o sarcină aparte, este important ca grupurile să comunice între ele pentru a face schimb de idei și de informații. Fiecare grup va ține la curent întreaga clasă cu progresele făcute și va coopera cu alte grupuri pentru realizarea unui bun portofoliu.

Grupurile vor colabora în primul rând atunci când se decide ce soluție va adopta clasa și ce elemente principale vor fi incluse în planul de acțiune. Prin colaborarea între grupuri se va evita expunerea acelorași informații mai mult decât o singură dată și se garantează un mesaj coerent, cu includerea celor mai bune informații.

Partea I a portofoliului

Explicarea problemei

Grupul vostru este responsabil pentru explicarea problemei.

A. Secțiunea de expunere a portofoliului: Partea I

Această parte va cuprinde următoarele:

- 1. Un rezumat scris al problemei.** Revedeți materialul adunat de echipele de cercetare. Explicați problema în scris (nu mai mult de 1000 de cuvinte). Rezumați ceea ce ați aflat răspunzând la următoarele întrebări:
  - a. Cât de importantă este această problemă în comunitatea voastră?
  - b. Cât de răspândită este problema în județ, în țară, în alte țări?
  - c. De ce este o problemă ce ar trebui soluționată de instituții?
  - d. Care din următoarele afirmații credeți că sunt adevărate?
    - Nu există nici o politică sau o lege referitoare la această problemă
    - Legislația privitoare la această politică nu este adecvată
    - Legislația privitoare la această problemă este adecvată, dar nu este corect aplicată
  - e. Ce dezacorduri (dacă există) sunt în comunitate referitoare la această problemă?
  - f. Care sunt personalitățile, grupurile, organizațiile care iau poziție față de această problemă?
    - De ce sunt interesați de această problemă?
    - Ce poziție au adoptat?
    - Care sunt avantajele și dezavantajele poziției adoptate? Cum încearcă să influențeze autoritățile să adopte soluțiile lor cu privire la această problemă?
    - Care instituții, dacă există, se ocupă de această problemă? Ce fac în legătură cu această problemă?
- 2. Prezentarea grafică a problemei.** Aceasta poate include hărți, grafice, diagrame, fotografii, desene, caricaturi, tabele statistice, sau alte materiale grafice. Ilustrațiile pot proveni din surse diferite sau pot fi creații proprii și originale. Fiecare ilustrație va avea o legendă/explicație sau un titlu.
- 3. Identificarea surselor de informare.** Notați sursele folosite, în colțul din dreapta jos al panoului.

B. Secțiunea de documentare a portofoliului: Partea I

În partea I a dosarului clasei se includ copii ale celor mai bune și importante informații referitoare la examinarea și explicarea problemei. De exemplu puteți include:

- decupaje din ziare sau reviste / articole de ziar imprimate din edițiile online;
- interviuri scrise cu persoane din comunitate;
- rapoarte scrise după anumite emisiuni radio și TV;
- informații de la cetățeni și grupuri de interes;
- extrase din publicații ale unor instituții.

Documentele foarte lungi și rapoartele vor fi prezentate prin copii ale titlurilor, cuprinsului și o pagină de rezumat al documentului, fie preluat din document, fie scris de către grup. Nu uitați să realizați un cuprins al acestei secțiuni.

Partea a II-a a portofoliului

Examinarea alternativelor pentru soluționarea problemei

Grupul vostru este responsabil pentru prezentarea și evaluarea soluțiilor propuse pentru rezolvarea problemei. Constatările sunt prezentate în cea de-a doua secțiune de expunere și documentare a portofoliului clasei voastre.

A. Secțiunea de expunere a portofoliului: Partea a II-a

Această parte va cuprinde următorii itemi:

1. **Un rezumat scris al soluțiilor.** Alegeți 2 sau 3 idei ce ar putea reprezenta soluții la problema studiată. Pentru fiecare idee pe care o alegeți scrieți maxim o pagină care să rezume răspunsurile la următoarele întrebări:
  - În ce constă soluția analizată?
  - Care sunt avantajele și dezavantajele?
2. **Prezentarea grafică a soluțiilor.** Aceasta poate cuprinde hărți, grafice, diagrame, fotografii, desene, caricaturi, tabele statistice și alte ilustrații. Aceste ilustrații pot proveni de la surse autorizate sau pot fi creații originale, proprii. Fiecare ilustrație va avea o legendă sau un titlu.
3. **Identificarea surselor de informare.** Menționați în colțul din dreapta jos al panoului sursele de la care clasa voastră a adunat informațiile.

B. Secțiunea de documentare a portofoliului: Partea a II-a

În partea I a dosarului clasei se includ copii ale celor mai bune și importante informații referitoare la examinarea și explicarea problemei. De exemplu puteți include:

- decupaje din ziare sau reviste / articole de ziar imprimate din edițiile online;
- interviuri scrise cu persoane din comunitate;
- rapoarte scrise după anumite emisiuni radio și TV;
- informații de la cetățeni și grupuri de interes;
- extrase din publicații ale unor instituții.

Documentele foarte lungi și rapoartele vor fi prezentate prin copii ale titlurilor, cuprinsului și o pagină de rezumat al documentului, fie preluat din document, fie scris de către grup. Nu uitați să realizați un cuprins al acestei secțiuni.

Partea a III-a a portofoliului

Soluția propusă pentru rezolvarea problemei

Grupul vostru este responsabil să dezvolte și să argumenteze politica publică pe care clasa o propune ca soluție la problema studiată. Clasa poate alege:

- să susțină una din alternativele identificate de grupul II;
- să modifice una din alternativele propuse de grupul II sau politicile publice existente;
- să adopte o altă soluție decât cele analizate de grupul II.

Soluția clasei va fi o politică publică și trebuie să fie în acord cu părerea majorității elevilor. De asemenea, aceasta nu trebuie să încalce principiile fundamentale ale drepturilor omului, prevederile Constituției și normele Uniunii Europene. Instrucțiunile de pe pagina următoare vă ajută să vă asigurați că soluția propusă nu încalcă prevederile Constituției. Toți elevii din clasă vor fi implicați în decizia de alegere a soluției și în verificarea constituționalității sale. Odată luate deciziile la nivelul clasei, grupul vostru va parcurge următoarele etape:

1. Precizați **care este instituția** (sau care sunt instituțiile) ce ar avea dreptul de a adopta politica publică propusă (identificați în ce lege se menționează atribuțiile respective).
2. Redactați un **proiect de act normativ** (de exemplu, Hotărâre de Consiliu Local, Hotărâre de Consiliu Județean, etc.) sau de document administrativ care să pună în practică soluția clasei. Pentru aceasta:
  - studiați mai multe acte normative sau documente administrative de tipul respectiv și identificați structura și modul de formulare a conținutului;
  - identificați etapele procesului de adoptare a documentului respectiv (de exemplu, cine poate avea inițiativa, discutarea în comisii, supunerea spre dezbateră publică, dezbateră în plen, adoptarea prin vot, publicarea și implementarea);
  - identificați actele normative la care trebuie să faceți referire în documentul elaborat;
  - redactați conținutul proiectului de act normativ sau de document administrativ, atât cât este posibil în baza informațiilor disponibile.
3. dezvoltați **conținutul acestei părți a portofoliului**, după cum urmează:

A. Secțiunea de expunere a portofoliului: Partea a III-a

Această parte va cuprinde următoarele:

1. **O explicație și o justificare scrisă pentru soluția propusă.** Explicați soluția și motivele pentru care o susțineți. Includeți textul proiectului de act normativ sau de document administrativ și descrieți:
  - a. instituția care are responsabilități în legătură cu soluția voastră și etapele procesului de adoptare a politicii publice propuse;
  - b. avantajele și dezavantajele politicii publice propuse și argumentele care susțin ideea că aceasta va soluționa cel mai bine problema;
  - c. motivele pentru care, în opinia clasei voastre, politica publică propusă nu încalcă principiile fundamentale ale drepturilor omului, prevederile Constituției și nici normele Uniunii Europene. Includeți la secțiunea de documentare a portofoliului vostru declarația menționată în pagina următoare. Nu uitați, pentru realizarea acestei părți a portofoliului veți dezvolta și argumenta soluția aleasă de întreaga clasă.
2. **Prezentarea grafică a ideii (soluției).** Aceasta poate cuprinde hărți, grafice, fotografii, desene, caricaturi, tabele statistice și alte ilustrații. Aceste ilustrații pot proveni din diferite surse sau pot fi creații proprii, originale. Fiecare ilustrație va avea o legendă sau un titlu.

3. **Identificarea surselor de informare.** Menționați în colțul din dreapta jos al panoului sursele de la care clasa voastră a adunat informațiile.

B. Secțiunea de documentare a portofoliului. Partea a III-a

În partea a treia a dosarului clasei se includ informații utile pentru explicarea soluției propuse. De exemplu, puteți include ca documente:

- proiectul de act normativ sau de document administrativ elaborat
- textele actelor normative la care se face referire sau pe care se bazează acesta (sau pasaje semnificative din aceste acte normative)
- fișa de verificare a constituționalității
- fotografiile și documentele ce reflectă activitatea instituției responsabile pentru politica publică preconizată
- descrierea procedurilor și a etapelor referitoare la adoptarea și implementarea politicilor publice de către instituția sau instituțiile vizate
- interviuri cu oficiali, specialiști sau cetățeni care își exprimă opinia în legătură cu problema analizată și care argumentează direct sau indirect decizia luată

Nu uitați să realizați un cuprins al acestei secțiuni.

Formularul de verificare a constituționalității

Constituția României garantează accesul egal al tuturor cetățenilor la drepturile fundamentale și reprezintă cadrul general al tuturor politicilor publice din România. În unele domenii, politicile publice sunt adoptate la nivel național, de Parlament sau Guvern, în timp ce în alte domenii deciziile se iau la nivelul Uniunii Europene. Trebuie să verificați dacă politica publică pe care o propune clasa voastră:

- ✓ nu încalcă drepturile fundamentale ale omului, așa cum sunt ele specificate în Constituția României, și nici alte prevederi constituționale;
- ✓ nu contravine normelor prevăzute în legislația Uniunii Europene;
- ✓ este în atribuțiile autorităților locale sau județene.

Verificarea constituționalității și compatibilității cu normele Uniunii Europene

1. Consultați articolele din Titlul II din Constituția României și verificați dacă aplicarea politicii publice propuse afectează accesul egal la drepturile fundamentale al tuturor persoanelor.
2. Dacă este cazul, verificați și respectarea articolelor din Constituție referitoare la drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale.
3. Solicitați opinia unui specialist pentru a verifica dacă politica propusă este compatibilă cu normele Uniunii Europene și dacă autoritățile vizate au într-adevăr autoritatea de a lua decizii în domeniul respectiv. Acest lucru se poate face prin:
  - Solicitarea în scris (prin email) a opiniei din partea unui specialist;
  - Vizitarea unui specialist la locul de muncă pentru a obține opinia sa;
  - Invitarea unui specialist în clasă pentru a explica repartizarea atribuțiilor între instituțiile locale, județene, naționale și europene și pentru identificarea compatibilității politicii publice.

Declarație rezumat

Scrieți o declarație rezumat în care să argumentați faptul că politica clasei voastre nu încalcă Constituția României și nici normele Uniunii Europene.

Partea a IV-a a portofoliului

Dezvoltarea unui plan de acțiune

Grupul vostru este responsabil cu realizarea unui plan de acțiune cu privire la **modul în care pot fi influențate autoritățile să adopte politica publică pe care ați propus-o** ca soluție. Planul va include pașii pe care trebuie să-i faceți pentru ca ideea voastră să fie acceptată de autorități. Întreaga clasă trebuie să colaboreze la elaborarea planului, dar grupul vostru va explica planul în partea a IV-a a secțiunii de expunere și în partea a IV-a a secțiunii de documentare a portofoliului clasei voastre.

Pentru aceasta urmați pașii de mai jos:

1. **Identificați** persoanele, instituțiile, organizațiile și grupurile de persoane care au sau pot avea influență asupra autorităților și care sunt legate într-un fel sau altul de problema studiată.
2. Pentru fiecare dintre acestea, **stabiliți ce poziție ar putea avea** față de propunerea pe care ați formulat-o:
  - Ar susține politica propusă (deoarece ar fi avantajate de aceasta)?
  - Ar avea o poziție indiferentă?
  - S-ar opune unei asemenea inițiative (ar avea ceva de pierdut sau schimbarea propusă nu corespunde cu principiile sau valori pe care acestea le susțin)?
3. Stabiliți cum ați putea comunica propunerea voastră astfel încât **să-i convigeți** pe cei care ar avea o poziție de susținere să vă sprijine în influențarea autorităților, în sensul adoptării politice propuse de clasa voastră.
4. Stabiliți cum ați putea **să limitați opoziția** din partea grupurilor cu interese contrare, de exemplu, explicând beneficiile pentru ansamblul comunității aduse de propunerea voastră.
5. Solicitați păreri și sugestii de la colegii din celelalte grupuri cu privire la cele de mai sus.
6. Preluați de la colegi informații pentru a realiza pasul următor.
7. Redactați:
  - a. Un **plan pentru obținerea sprijinului** de la persoane influente (aleși la nivel local, județean, național, european), specialiști, jurnaliști, etc.; instituții publice; organizații neguvernamentale; grupuri de interes din comunitate (de exemplu locuitori dintr-o anumită zonă, anumite categorii de cetățeni, grupuri religioase, sindicate, etc. În acest plan, menționați ce tip de sprijin solicitați de la fiecare categorie și cum veți proceda pe a-l obține.
  - b. **O scrisoare oficială** către instituția (sau instituțiile) cu responsabilități în implementarea propunerii clasei, prin care:
    - Explicați importanța problemei și necesitatea luării unor măsuri sub forma unei politici publice (pe baza informațiilor de la grupul 1);
    - Descrieți opțiunile analizate și soluția pe care o propuneți (pe baza informațiilor de la grupurile 2 și 3);
    - Menționați cine din comunitate ar susține politica publică propusă de voi.

A. Secțiunea de expunere a portofoliului: Partea a IV-a

Această parte va cuprinde următorii itemi:

1. **Prezentarea succintă, în scris, a planului pentru obținerea sprijinului din partea unor persoane sau grupuri din comunitate.** Textul nu trebuie să depășească 500 de cuvinte. Descrieți punctele principale ale planului vostru. Fiți atenți să:
  - a. Identificați persoane influente și grupuri din comunitatea voastră care ar dori să susțină ideile voastre. Scrieți pe scurt cum ați încerca să le câștigați sprijinul.

- b. Identificați grupurile din comunitatea voastră care s-ar putea opune. Explicați cum ați încerca să-i convingeți să treacă de partea voastră
- 2. O explicație scrisă despre cum ar putea clasa voastră câștiga sprijinul oficialităților și al instituțiilor publice.** Textul nu trebuie să depășească 500 de cuvinte. Descrieți punctele principale ale planului vostru. Fiți atenți să:
- Identificați persoanele influente, autorități locale sau naționale care ar putea să vă susțină. Pe scurt, scrieți cum i-ați convinge să vă susțină.
  - Identificați, dintre oficialitățile locale, persoane care s-ar putea opune ideilor voastre. Descrieți cum i-ați convinge să vă susțină.
- 3. Ilustrarea grafică a planului de acțiune.** Aceasta poate cuprinde diagrame, hărți, grafice, fotografii, desene, caricaturi, tabele statistice și alte ilustrații. Aceste ilustrații pot proveni de la surse autorizate sau pot fi creații originale, proprii. Fiecare ilustrație va avea o legendă sau un titlu.
- 4. Identificarea surselor de informare.** Menționați în colțul din dreapta jos al panoului sursele de la care clasa voastră a adunat informațiile.

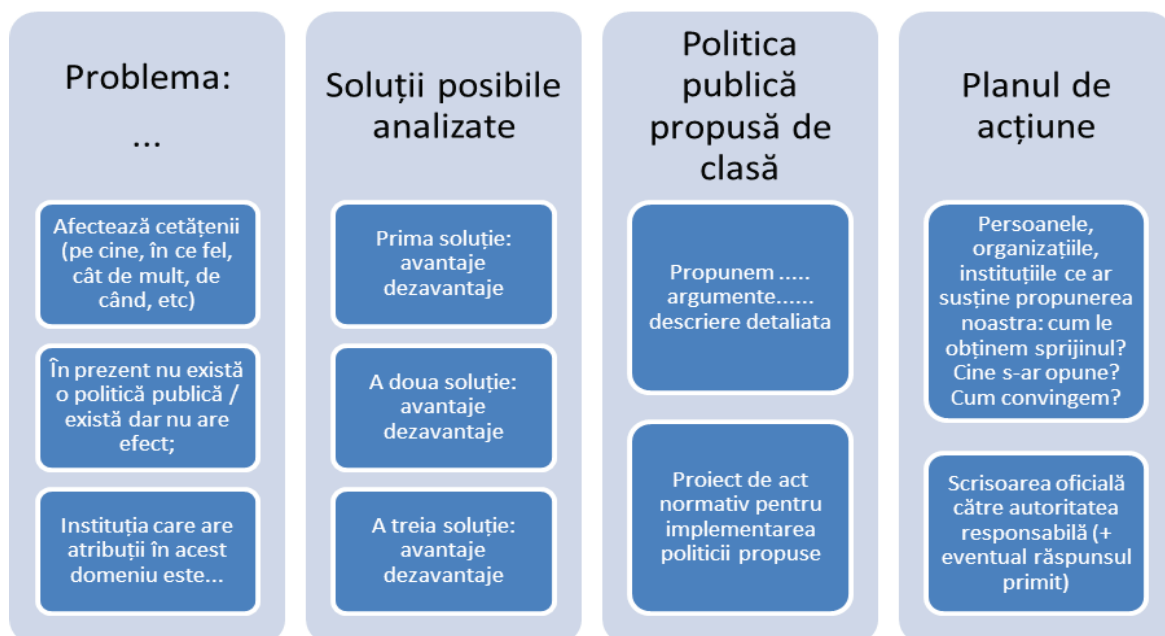
B. Secțiunea de documentare a portofoliului. Partea a IV-a

În această parte a dosarului clasei veți include documente care dezvoltă și susțin aspectele menționate în planul de acțiune. De exemplu, puteți include ca documente:

- extrase din ziare sau reviste;
- declarații ale unor persoane din comunitate sau reprezentanți ai unor instituții sau organizații;
- sinteze ale unor emisiuni radio și TV;
- informații de la cetățeni și grupuri de interes;
- extrase din publicații ale instituțiilor publice.

Documentele foarte lungi și rapoartele vor fi prezentate prin copii ale titlurilor, cuprinsului și o pagină de rezumat al documentului. Nu uitați să realizați un cuprins al acestei secțiuni.

Structura portofoliului va fi deci următoarea:

Pasul V. Prezentarea portofoliului

Scopul Pasului V

Când portofoliul clasei este gata, îl veți prezenta în fața unui auditoriu. Prezentarea poate fi în fața unor reprezentanți ai instituțiilor vizate de proiect sau a unor persoane din comunitate. Aceasta presupune prezentarea ideilor celor mai importante din portofoliu și explicarea clară a poziției luate.

Prezentarea are patru scopuri de bază:

1. Să argumentați importanța problemei identificată în comunitate.
2. Să explicați și să evaluați alternativele, astfel încât, auditoriul să poată înțelege care sunt avantajele și dezavantajele fiecărei opțiuni.
3. Să justificați propunerea de politică publică formulată de clasă și faptul că soluția aleasă nu încalcă prevederile constituționale.
4. Să demonstrați în ce mod cetățenii pot influența autoritățile responsabile să adopte politica publică propusă.

Aceste scopuri corespund responsabilităților celor 4 grupuri care au elaborat cele 4 secțiuni ale portofoliului. Fiecare grup va desemna unul sau mai mulți reprezentanți pentru a prezenta secțiunea de care a fost responsabil.

A. Pregătirea conținutului prezentării

Fiecare grup va formula, în câteva fraze, mesajul esențial pe care îl transmite secțiunea de portofoliu la care a lucrat. Este bine să pregătiți chiar două variante ale prezentării:

1. O **variantă scurtă**, pentru participarea la prezentări publice comune, cu alte clase din școală, oraș, județ sau regiune, care să dureze maxim 2 minute pentru fiecare secțiune a portofoliului (total maxim 8 minute);
2. O **variantă mai dezvoltată**, pentru prezentările locale organizate la nivel de școală, care să dureze maxim 4 minute pentru fiecare secțiune a portofoliului (total maxim 16 minute).

Fiecare grup va prezenta în fața întregii clase mesajul pregătit. Întreaga clasă va urmări:

- Dacă prezentarea reflectă corect și clar conținutul secțiunii respective din portofoliu;
- Dacă există suprapuneri sau repetiții între descrierile fiecărei secțiuni;
- Dacă există scăpări, elemente importante ce trebuie adăugate;
- Dacă prezentarea se încadrează în timpul prevăzut.

Pe baza acestor observații se va decide ce anume trebuie modificat în prezentarea fiecărui grup, în așa fel încât în ansamblu să rezulte o prezentare clară, completă și bine structurată.

Va rezulta astfel un text ce va fi folosit pentru prezentarea orală, dar care poate servi și pentru prezentarea proiectului clasei voastre pe site-ul proiectului (www.intercultural.ro/citizen), pe site-ul școlii sau pe blogul clasei.

Puteți pregăti și o versiune electronică a prezentării, utilizând un program de prezentare de diapozitive.

B. Organizarea prezentării la nivel local

Fiecare elev din clasă va avea un rol în organizarea prezentării. Identificați ce elemente sunt necesare pentru o bună organizare, planificați când să se desfășoare acestea și stabiliți elvii care vor fi responsabili de fiecare aspect. Spre exemplu:

- ✓ Stabilirea datei, orei și locului, (poate fi sala de clasă, sala festivă sau sala de sport a școlii, o altă sală disponibilă, spre exemplu, dintr-o instituție publică, etc). Poate fi necesară obținerea aprobării pentru utilizarea sălii;
- ✓ Stabilirea listei de invitați;
- ✓ Formularea invitației;
- ✓ Transmiterea invitațiilor;
- ✓ Invitarea presei locale (dacă doriți ca evenimentul să fie reflectat în presă) și/sau realizarea de afișe în școală (dacă doriți să invitați și elevi din alte clase, în măsura în care spațiul prevăzut și programul școlar permit acest lucru);
- ✓ Confirmarea telefonică a participării invitaților;
- ✓ Pregătirea sălii (locul unde vor sta invitații, afișarea portofoliului, instalarea și testarea echipamentului de proiecție, dacă este cazul);
- ✓ Așteptarea invitaților la intrare și conducerea lor în sală;
- ✓ Salutul de bun venit adresat participanților;
- ✓ Moderarea discuției ce urmează prezentării.

Unul sau mai mulți elevi pot primi sarcina de a nota ideile importante și de a scrie apoi un articol despre eveniment pentru blogul clasei sau pentru revista școlii. Dacă toți participanții sunt de acord, puteți realiza și o înregistrare audio sau video a prezentării.

C. Desfășurarea prezentării

1. Deschiderea evenimentului

Salutul de bun venit, prezentarea invitaților, precizarea etapelor și a duratei prevăzute.

2. Prezentarea orală a portofoliului

Reprezentanții desemnați prezintă fiecare secțiune a portofoliului.

3. Discuții cu invitații

Invitații adresează întrebări, de exemplu:

- a. Explicați sau clarificați remarcile făcute, punctele de vedere susținute;
- b. Dați exemple;
- c. Justificați punctele de vedere sau poziția adoptată;
- d. Ce probleme ați întâmpinat în obținerea informațiilor sau în luarea deciziilor?

Răspundeți la întrebări.

Dacă între invitați se află persoane de la instituțiile care au responsabilități în legătură cu aplicarea propunerilor clasei, întrebați ce părere au și ce pot face pentru a pune în practică propunerea

4. Încheierea evenimentului

Mulțumiți tuturor pentru participare.

D. Participarea la prezentări publice comune

Clasele dintr-o localitate, care au urmat procesul descris mai sus și au realizat portofolii cu privire la probleme pe care le-au studiat, se pot reuni pentru a prezenta portofoliile în cadrul unui eveniment comun. Acesta nu va înlocui prezentarea locală, dar o poate completa cu două aspecte importante:

- Veți cunoaște activitatea și rezultatele altor colegi care au urmat acest proces și veți face cunoscute rezultatele voastre;
- Veți obține o vizibilitate și o recunoaștere mai largă a propunerii voastre de politică publică pentru că la evenimentul comun vor lua parte persoane din partea mai multor instituții, precum și jurnaliști.

Pentru prezentările publice de acest tip va fi utilizată varianta scurtă a prezentării orale. Fiecare clasă va avea astfel 8 minute pentru a face prezentarea. Discuțiile, comentariile invitaților și întrebările pot urma după fiecare prezentare, după un grup de mai multe prezentări sau pot fi toate adresate la finalul evenimentului.

Analizați portofoliile realizate de celelalte clase. Ascultați cu atenție prezentările colegilor și comparați acțiunile și rezultatele lor cu cele ale clasei voastre.

Recomandări pentru o bună prezentare:

- Aranjați sala în așa fel încât invitații să vă vadă bine, dar să poată vedea și portofoliul realizat și, dacă este cazul, ecranul pe care proiectați prezentarea;
- Nu priviți spre portofoliu sau spre ecran, ci spre invitați sau spre public;
- Nu citiți cuvânt cu cuvânt texte din secțiunea de expunere a portofoliului;
- Nu citiți de pe foi;
- Folosiți-vă de elementele grafice ale portofoliului pentru a vă susține punctele de vedere, fără a descrie în cuvinte conținutul lor;
- Doar materialele incluse în portofoliul vostru pot fi folosite la prezentarea orală. Nu puteți include materiale adiționale.
- Rugați-i pe părinții voștri sau alți membri ai comunității care au experiență în prezentări publice, să ghideze grupul vostru;
- Repetați prezentarea orală în fața întregii clase sau în fața altor clase înainte de prezentarea publică.

Pasul VI. Reflecții asupra experienței

Scopul Pasului VI

Întotdeauna este o idee bună să reflectați asupra experienței pe care ați avut-o sau asupra proiectului realizat. Aceasta este o modalitate de a evita greșelile în viitor, precum și de a vă îmbunătăți prestațiile. Dar scopul principal este de a conștientiza ce multe ați învățat lucrând împreună pe parcursul diferitelor etapele proiectului.

Acum, după ce clasa voastră a terminat portofoliul și a realizat prezentarea publică a acestuia, adăugați o parte de evaluare la secțiunea de documentare. Această parte a portofoliului trebuie scrisă succint și va conține răspunsuri la următoarele întrebări:

1. Cum și ce ai învățat tu și colegii tăi?
2. Dacă ar trebui să faceți un nou portofoliu, ce anume ați schimba?

Reflecția asupra experienței ar trebui să fie și un efort colectiv, deoarece ați lucrat în echipă. Desigur, fiecare elev face și o reflecție individuală asupra procesului și rezultatului. Cei care v-au ajutat la realizarea portofoliului vă pot ajuta și la reflectarea asupra experienței câștigate în timpul realizării acestui proiect.

Îndrumări

Puteți folosi următoarele întrebări pentru a reflecta asupra experienței:

1. Ce cunoștințe noi am dobândit? Despre ce? De unde le-am aflat?
2. Ce am învățat lucrând împreună cu ceilalți colegi și dezvoltând portofoliul?
3. Ce deprinderi am dezvoltat eu în cadrul acestui program? Ce știu să fac acum mai bine?
4. Ce deprinderi am dezvoltat toți în cadrul acestui program? Ce știm să facem mai bine?
5. Care sunt avantajele muncii în echipă?
6. Care sunt dezavantajele muncii în echipă?
7. Ce am făcut eu bine?
8. Ce am făcut noi bine?
9. Cum îmi pot eu îmbunătăți deprinderile pentru rezolvarea problemelor?
10. Cum putem noi îmbunătăți deprinderile pentru rezolvarea problemelor?
11. Ce am face diferit dacă ar trebui să realizăm un nou portofoliu?

Concluzii

Este important să continuați să acumulați cunoștințe și să vă dezvoltați deprinderile necesare pentru a înțelege și influența politicile publice. Vă veți folosi de aceste deprinderi în viitor. Nu uitați că politicile publice trebuie mereu reînnoite. Noi probleme cer noi soluții. Participarea cetățenilor la găsirea de noi soluții este o responsabilitate a cetățenilor într-o societate democratică. Autoritățile au obligația de a consulta cetățenii și de a răspunde la solicitările și propunerile acestora. Pentru aceasta este însă esențial ca cetățenii să cunoască procesul de elaborare a politicilor publice și să poată contribui cu propuneri constructive și argumentate la îmbunătățirea acestora.

Instituțiile din România și rolul lor în elaborarea politicilor publice

Parlamentul României

Este format din Camera Deputaților și Senat. Senatorii și deputații sunt aleși pe „colegii electorale”, deci există un senator și un deputat care reprezintă localitatea sau cartierul tău. Parlamentul elaborează și adoptă legi. Acestea au, în majoritatea cazurilor, impact la nivel național. Toate legile trebuie să fie compatibile cu prevederile Constituției și cu tratatele și convențiile internaționale la care România este parte. Parlamentul poate modifica și Constituția dacă două treimi dintre membrii sunt de acord. Parlamentul ratifică tratatele internaționale semnate de Guvern.

Guvernul României

Propune proiecte de lege Parlamentului. Poate adopta Hotărâri de Guvern și Ordonanțe de Urgență. Acestea au valoare de lege. Rolul esențial al Guvernului este de a asigura coordonarea și implementarea politicilor publice de nivel național. Guvernul este format din miniștri, care conduc ministere, și este condus de Primul Ministru.

Ministerele

Ordinele de Ministru completează legislația dintr-un anumit domeniu sau precizează modul de aplicare a anumitor legi. Ministerele elaborează și aplică politicile publice de nivel național, referitoare la domeniul lor de responsabilitate.

Consiliul Județean / Consiliul General al Municipiului București

Hotărârile de Consiliu Județean / Consiliu General trebuie să respecte legislația națională și se aplică doar pe teritoriul județului, respectiv al Municipiului București.

Consiliul Local

Hotărârile de Consiliu Local se aplică pe teritoriul localității respective.

Primarul

Are responsabilitatea principală de a elabora și implementa politici publice de nivel local. Poate propune Consiliului Local proiecte de hotărâre. Conduce ședințele Consiliului Local.

Instituția Prefectului

Verifică respectarea de către Consiliul Județean/Consiliul General și de către Consiliile Locale a legislației naționale. Poate bloca aplicarea unor hotărâri dacă le consideră incompatibile cu legislația națională.

Curtea Constituțională

Verifică dacă un act normativ este compatibil sau nu cu prevederile Constituției.

Alte instituții locale

Conducerile altor instituții locale pot emite ordine și decizii care au efect la nivel local asupra politicilor publice din domeniul respectiv.

Legi importante pentru proiectul vostru

- **Constituția României**
Legea fundamentală, în care sunt precizate, între altele, principiile fundamentale ale democrației, drepturile și îndatoririle cetățenilor, instituțiile statului și relațiile dintre acestea. Nici o altă lege nu poate avea prevederi contrare Constituției.
- **Legea Administrației Publice Locale**
Precizează atribuțiile Consiliilor Județene, ale Consiliului General al Municipiului București, ale Consiliilor Locale, ale Primarilor și Prefecților.
- **Legea privind accesul cetățenilor la informațiile de interes public**
Precizează dreptul cetățenilor de a primi informații de la instituțiile publice. În termen de 30 de zile de la primirea unei solicitări, informațiile de interes public trebuie comunicate cetățenilor.
- **Legea transparenței decizionale**
Obligă toate instituțiile publice să supună dezbaterii publice orice proiect de act normativ, înaintea discutării și adoptării acestuia.

În România, metoda descrisă în acest manual a fost aplicată începând din anul școlar 2002-2003 în câteva școli din județul Timiș, iar din anii următori în diferite alte județe. În prezent sute de clase de gimnaziu parcurg cu succes acest proces. Extinderea aplicării metodei a fost posibilă datorită susținerii primite de Institutul Intercultural Timișoara din partea a două organizații din SUA, Center for Civic Education și Florida Law-Related Education Association, precum și datorită parteneriatului stabilit cu Ministerul Educației și implicării active a Inspectoratelor școlare și Caselor corpului didactic.

Deși este vorba despre activități ce au drept scop învățarea și dobândirea de competențe necesare tinerilor pentru a putea deveni cetățeni informați, activi și responsabili ai comunității în care trăiesc, există numeroase situații în care soluțiile propuse de elevi sunt puse în practică de autoritățile responsabile. Alteori, chiar dacă soluția elevilor nu este preluată direct, proiectul elevilor poate genera punerea pe agenda publică a unor probleme.

Am constatat din experiența anilor trecuți că aplicarea metodei conduce la îmbunătățirea relațiilor școlii cu autoritățile locale și cu diferite organizații neguvernamentale. În numeroase cazuri elevii care participă la procesul descris în acest manual decid să se implice ca voluntari în organizații neguvernamentale sau să participe la diferite tipuri de acțiuni civice.

Prezentările publice organizate la nivel județean reprezintă evenimente importante ce pot crește vizibilitatea publică a acțiunilor școlii. În București, prezentările publice au loc, de obicei, la Palatul Parlamentului. Personalități politice provenite din toate partidele parlamentare au exprimat, cu diferite ocazii, susținere pentru acest program, în special în urma interacțiunii cu elevii.

Metoda a fost adaptată și utilizată și în legătură cu anumite probleme specifice. Ea poate fi utilizată pentru activități de educație interculturală, pentru focalizarea pe problemele comunităților de romi sau pentru găsirea de soluții privitoare la violența în școală.

De mai mulți ani, **Institutul Intercultural Timișoara** și partenerii săi susțin elevii claselor din România care aplică această metodă să intre în parteneriate online cu colegi din alte țări. Clasele interesate de această oportunitate sunt invitate să ne contacteze.

Prin conținutul său și prin toate aspectele descrise mai sus, metoda aplică și promovează principiile afirmate în *Carta europeană privind Educația pentru Cetățenie Democratică și Educația pentru Drepturile Omului*. Textul acestui document, precum și alte resurse utile pentru realizarea de activități în aceste domenii sunt disponibile la www.intercultural.ro